

Til nve@nve.no

Vdr Høringsuttalelse saksnummer 202210186:

Vi sender denne uttalelsen både som enkeltpersoner, og som organisasjonen Randsonen Velforening på vegne av sine medlemmer. Vi er motstandere av nedleggelsen av dammen. Den er ulovlig foretatt, og ønsker den tilbakeført til den naturlige tilstand den har vært i over 200 år.

Jegersberg er viktig for naturen, for tilreisende, nærmiljøet, og folkehelsen: Jegersberg har lenge vært kjent som indrefiletten av turområder i Kristiansand, godt utbygd med stier, løyper og turveier åpen for alle naturelskere: Områdene inkluderer kulturminner, Skråstadheia naturreservat, og Landskapsvernområder Kalkheia. Nedre Jegersbergvann, selve dammen, har vært en litt mer skjult perle som i første rekke benyttes til friluftaktiviteter av lokale barn/ungdom, og UiA studenter. De bader, stuper, dykker, soler seg og griller.

Kristiansand kommune overtok i 2015 det store statlige sikrede område Jegersberg.

Kommunen overtok det økonomiske ansvar med å holde dammene i god stand. Overtakelsen var gratis mot å undertegne tilleggsforpliktelser som ble tinglyst: *Området skal forvaltes som friluftsområde; naturen og allmenne friluftsinteresser skal sikres i all fremtid.* Dette setter begrensning for hvilke endringer som kan foretas i området. Saken fortjener derfor å belyses på en ordentlig måte, men søknaden mangler rot i virkeligheten. Vi som bor her og bryr oss har lokalkunnskap og erfaring nok til å kunne hevde dette.

Feil og Mangler i Prosess, Søknad og rapport:

Både søknadsprosess, søknad og rapport inneholder feil og mangler:

- Kommunen er grunneier, offentlig forvalter, utførende tiltakshaver, og søker.
- «Dammen nedlagt med tillatelse fra NVE i 2017» - kan ikke dokumenteres.
- Nedleggelsen ble ikke nabovarslet i 2017, og er ikke nabovarslet i 2025.
- Søknaden mangler opplysninger om kommunens tinglyste forpliktelsene.
- Kalkheia landskapsvernområde, skulder til skulder med dammen, er ikke nevnt og ikke med på informasjonskartet.

- Søknadspliktige tiltak som allerede er foretatt i området (for det meste uten tillatelser) i samme området nevnes ikke¹.
- Naturgrunnlaget ref NML § 10 utredes ikke mtp alle tiltakene/ endringene som er foretatt.
- «Sideløpet i dammen var tett ved flommen i 2017 og årsaken til nedleggelsen» er feil. Sideløpet var rast ut på sørsiden, det motsatte av tett².
- «Badestrand mot øst dokumenterer det opprinnelig høydenivået på vannet». Det har aldri eksistert en badestrand i dammen. Dette er et giftig deponi³. I 2017 ble deponiet fylt med pukk.
- Et bilde dokumentere «normalt lav vannstand». Dammen har aldri sett slik ut naturlig. Det er tatt da hele Jegersberg var tømt pga saneringsarbeider.
- «Vannstanden har alltid fluktuert». Det er naturlig for naturen, ikke noe argument for å senke den permanent.
- Småsalamanderforekomsten i på myra i nordre del av dammen nevnes ikke. Salamander-DNA er dokumentert av UiA i samme kunngjøring som nordpadde -DNA i dammen⁴. Nordpadde er nevnt i søknadsrapporten, men ikke småsalamander..
- Storsalamander i dam nedover i bekken er nevnt, men konsekvensene for arten mtp endret vannstand er ikke undersøkt.
- Andre rødlistede arter er ikke uttømmende undersøkt og derfor ikke hensyntatt⁵.
- Søker bruker «*private meddelelser*» som dokumentasjon på naturgrunnlaget⁶

Vann, Natur og Økologi

Dammen spiller en viktig rolle i det lokale økosystemet; vannforsyningen gir livsgrunnlag for alle arter i området. Alle har hver sin funksjon og bidrar på sin måte til en balansen opprettholdes, og økosystemet fungerer. Vannstanden i dammen har alltid fått fluktuere naturlig. Nedleggelsen av dammen, som har ført til minst 1.5 m permanent lavere vannstand, har fjernet variasjonene i vannstanden, skapt hyppigere perioder med vannmangel, og økte problemer med vannkvaliteten. Det lever rødlistede -planter, -dyr, -amfibier, -fugler, -sopp og mikroorganismer i og rundt dammen. Endringer berører spesielt dem, da rødlistede arter er mest sårbare og forsvinner først. Når en art dør, ut eller en blir for stor, kan hele naturen kollapse.

¹ 2 stk deponier mot vest, mange deponier mot øst, oppfylling av Hestehola, anleggelse av asfaltvei, utsett av ørret i dammen, frisbeegolf idrettsanlegg, snauhogst i kantsonen, i ynglefredningstid 3 år på rad, mikroplastforurensing, fiskedød i prestebekken, etc

² <https://www.nrk.no/sorlandet/hastearbeider-pa-demning-i-nedre-jegersberg-1.13767166>

³ Bilde depon «stramd»

⁴ «Påvisning av *småsalamander og nordpadde med eDNA i Jegersberg, Kristiansand (VEDLEGG)*

⁵ Sopphebariet 2003 UIA rapport, naturbase

⁶ Fx «fast lav vannstand bra for naturen og fisken»

Samfunn og Sikkerhet:

Jegersberg er mange steder forurensset. Forurensingene, tungmetaller og blindgjengere, stammer fra forswarets aktiviteter, og kommunens gårdsbruk⁷: Fx Nord for Hestehola, er det høye blyverdier mm i terrenget⁸. Deponierne rundt dammens vestsida inneholder sink og bly mm. Hestehola var et tjern som ulovlig ble fylt igjen med avfall fra byggingen av UiA i nyere tid. På østsida finnes det deponier fra kommunens gårdsbruk⁹. Noen områder har vært sanert¹⁰, andre ikke¹¹: Der dammen er revet er det opparbeidet en ny turvei så turgåere kan gå rundt hele vannet. Steinsprang og vann som renner ned fra en fjellvegg mot øst gjør at veien eroderer bort hvert år. Etter at dammen ble nedlagt har kommunen satt opp varselsskilt «*all ferdssel på eget ansvar*»¹².

Forvaltning og ansvarsforhold:

Kristiansand kommune som grunneier har ansvaret for dammens tilstand, og for å sikre naturen og allmenne friluftssinteresser i Jegersberg. Samtidig er kommunen ansvarlig forvalter, og utførende tiltakshaver. Hattene byttes fort når det trengs. Vi mener at kommunen har foretatt mange tiltak søknadsløst som har ført til endringer som strider mot inngåtte forpliktelser: Nokså motvillig saksbehandles tiltakene i etterkant hvis ulovlighetene påpekes **av publikum**¹³. Vi erfarer også at undersøkelsesplikten jfr NML §10 – ikke har prioritet. Naturgrunnlaget dokumenteres med henvisninger til «*personlige meddelelser, T Johanson*» /saksbehandler selv. Opprettholdelse av Jegersberg som natur – og friluftsområde er avhengig av at publikum kjenner regelverket, våger å si fra, og at annen myndighet viser interesse for varslene og ansvaret for at regelverket følges. Fx:

⁷<https://forsvarsbygg.no/no/nyheter/nyhetsarkiv-avhending/2015/sikkerhetssonen-ma-respekteres/>

⁸ Forsvarrapport Gimlemoen 2006

⁹ Ref F Thorsens høringsuttalelse

¹⁰ <https://www.nrk.no/sorlandet/jegersberg-ryddes-for-forurensning-1.11868483>

¹¹ https://docplayer.me/11720851-Gimlemoen-sof-kristiansand-kommune-miljokartlegging-risikovurdering-og-ti-l-taksplan-avfalls-fylling-ved-nedre-jegersbergvann-15-10.html#show_full_text

¹² Bilde fareskilt ved ny tursti

¹³ <https://www.einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--974762994--4973--2019> Karlsen, Sandøy, Blakstad, Hansen, Larsen, Randsonen, NOAH, NVF Thorsen m.flere

Rundt dammen, i statlig sikret og LNF-område innenfor 100-meteren, står kun enkelte trær tilbake. Det er resultatet av et 64,5 mål stort, jfr PBL og høyesterettsdom¹⁴ ulovlig bygget idrettsanlegg. Hogst og fjerning av kantvegetasjon rundt dammen fble foretatt fire år på rad, i ynglefredningstiden, og på tross av varsler fra publikum, NOAH og påpekt av Statforvalter¹⁵. Kastebaner skulder til skulder med dammen er i strid med Vanndirektivet. Mikroplast fra kunstgressmattene til frisbeegolfbanen spres, fører antageligvis til fiskedød i Prestebekken, og ligger fremdeles i terrenget, et brudd på kommunens handlingsplan for marin forurensing.¹⁶

Andre ulovlige tiltak i Jegersberg er: Igjenfylling av Hestehola tjern med bygningsmasser fra UiA, anleggelse av asfaltveien i LNF, fylliger fra gårdsdrift og nå den ulovlig nedleggelse av dammen. Som i andre sakene kommer søknaden smått om senn, her 8 år, i etterkant. Som i andre sakene tas det lett på sannheten: Fisken og fiskerne er tomme argumenter for å få konsesjonen, for å legitimiere aktiviteten iht forpliktelsene for området, og for å underslå betydningen av salamanderbestanden. Den totale belastningene naturen er utsatt for utredes ikke. Naturgrunnlaget er «vanlig dårlig», dvs nesten ikke, dokumentert: Enkelte henvisninger til naturbase (som ikke er vitenskapelig, eller uttømmende), og vanlige «*personlige meddelelser*» om naturens tilstand av søker selv. Viktige rødlistede arter er utelatt fra diskusjonen. Andre rødlistede arter er påpekt men «*må undersøkes*». Utsagnet blir stående som en løs tråd da det uten begrunnelse konkluderes med at artene er «*ikke viktige*». Konklusjonen kan ikke treffes før undersøkelser er gjort, og rødlistede arter er ALDRI «*ikke viktige*». Hadde de vært det hadde de ikke vært rødlistede. Uten undersøkelser skal konklusjonen være å ikke røre naturen, ikke gjøre tiltaket, ikke innvilge konsesjon for å styrke beskyttelsen av artene. Err on the side of caution – heller vær eforsiktig enn å gjøre feil.

Vi mener det ikke er 1000-årsflommen som gjør at søker ønsker permanent nedleggelse av dammen: Senket vannstand har endret PBL 100-meteren grense, og åpnet for alternativ bruk av området. Ny tursti, løypetrasse og fortjenester er saken. Det foreligger ytterligere planer på bruken av det nyervervede området; det gjorde det allerede før nedleggelsen.

¹⁴ Flytebryggedommen

¹⁵ <https://www.einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--974762994--4973--2019>

¹⁶ <https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/87f30055db2c47c3abbcf848113ea2ca/handling-splan-marin-forsopling.docx.pdf>

Det er ingen menneskerettighet eller nødvendighet å kunne gå rundt et vann, og ikke kommunens ansvar å tilrettelegge for det, eller for løypemaskiner. Ikke når det er så mange andre veier fra før. Turstien raser dessuten hvert år og medfører kostbart vedlikehold. Det er tryggere for publikum og billigere for kommunen å tilbakeføre demningen til sin naturlige tilstand – som er å tette den igjen? Den har vært tett nok i 200 år.

Dammen er et viktig sted for friluftaktiviteter for barn, ungdom og studenter fra nærområdet. Forurensingene fra forsvarstiden, fra dumpingene av masser fra UiA utbyggingen i Hestehola, og gårdsbruket, er sedimentert i slammet¹⁷. Det er også fare for blindgjengere¹⁸. Vannstanden etter nedleggelsen er godt dokumenterbart senket med minst 1.5 m i forhold til normal vannstand. Dette setter badende unger, ungdom og studenter for fare. De kommer tettere på - og blir mer eksponert for - miljøgifter og blindgjengere som finnes i muddret.

EUs rammedirektiv for vann (Vanndirektivet) skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomster. Som hovedregel skal tilstanden i vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at de skal opprettholde/oppnå minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Direktivet beskytter vannmiljøet mot forurensning fra miljøgifter. Utslipp av såkalt ”prioriterte farlige stoffer” skal fases helt ut. Utslipp av andre ”prioriterte stoffer” skal gradvis reduseres. Direktivet omfatter alt ferskvann, også Jegersberg. Friluftaktivitetene skaper oppvirvling som sprer forurensningene lettere til Prestebekken. Sammen med mikroplastforurensning fra kunstgressmatter tilhørende frisbeegolfanlegget ledes forurensningene ut i havet. På veien oppstår fiskedød¹⁹. Tilsist spiser og drikker vi forurensingen selv.

OPPSUMMERING:

Vi som bor nær dammen ønsker ikke permanent å miste de mange fordelene som den har gitt oss i sin naturlige tilstand; det er helt uønsket for oss med forringelsene som en innvilgelse av konsesjon for permanent nedleggelse av dammen medfører. Vi aksepterer ikke ulempene. De er et resultat av kommunens manglende pliktoppfyllelser, betalingsvilje og kompetanse.

¹⁷ KLIF rapport

¹⁸ Forsvarsrapport

¹⁹ Varsel unntatt offentlighet

Vi ønsker en lovlig søknadsprosess, basert på fakta. Nedleggelse av dammen ble utført uten tillatelse i 2017, den er ulovlig. Søknaden om nedleggelse i 2025 inneholder feil og mangler. Kommunen er grunneier, offentlig forvalter, utførende tiltakshaver, og søker; det foreligger mange uriktige forutsetninger for behandling av saken idag. Vi mener også at framgangsmetode, søknad, rapporten og konklusjoner er oppsiktsvekkende misvisende (og vi har bare skrappt litt i overflaten). Vi finner det bemerkelsesverdig hvordan alt med potensiale for å ødelegge for innvilgelse av konsesjon er uriktig fremstilt eller helt utelatt. Støttende punkter for innvilgelse er ofte konstruert, eller overdrevet. Et eksempel på dette er hvordan rødlistede arter vies oppmerksomhet som ikke hensyntas, mens hele området er rasert med en rekke ulovlige tiltak og deponier som skyves helt under teppet. Kristiansand kommune opptrer som om de har et gyldig regelverket å forholde seg til, men bruker det ikke. Fremgangsmetoden viser bruk av feil type kompetanse. Det er en super oppskrift for ødeleggelser og konflikter:

NVE sitt krav om søknad om konsesjon til nedleggelse skjer i etterkant at naboer har varslet. Vår erfaring er at Kristiansand kommune, Parkvesenet, som hovedregel ikke søker tillatelser for tiltak i Jegersberg før det varsles²⁰, ikke undersøker artsgrunnlaget og/eller den samlede belastningen på naturen ref NML §10²¹, har påfallende oppsiktsvekkende mangler i sine ettersendte søknader og rapporter for å få sine tillatelser. Tomme argumenter, konstruerte fakta, løse tråder, feil konklusjoner, inkluderes i rapporter som utelater alt som kan ødelegge for søker. Ikke noe av dette er tilfeldige feil, for alt peker alltid i samme retning, dit det skal. Når dette skjer igjen og igjen, er utelatelsene og konstruksjonene systematiske. Systematiske feil er ikke tilfeldige. Reglene bryter bevisst ,og den som er ansvarlig for å rette opp gjør ingenting. Det er uaktsomt, fører til forsettelige skader: Miljøkriminalitet!

Behovet for en permanent nedleggelse av dammen, pga fare for 1000-årsflommen, må avveies mot den negativ endringene nedleggelsen har skapt og føre til: Naturødeleggelser, tapt livskvalitet, økt eksponering med blindgjengere, miljøgifter, rasfarlig tursti for friluftsfolk. Økonomiske betraktninger faller utenfor.

²⁰ Anleggelse av idrettsanlegg i LNF, anleggelse av asfaltvei i LNF anleggelse av trasseer, Hestehola fylling, nedleggelse av dam etc

²¹ [Naturmangfoldsloven § 10.\(økosystemtilnærming og samlet belastning\)](#)

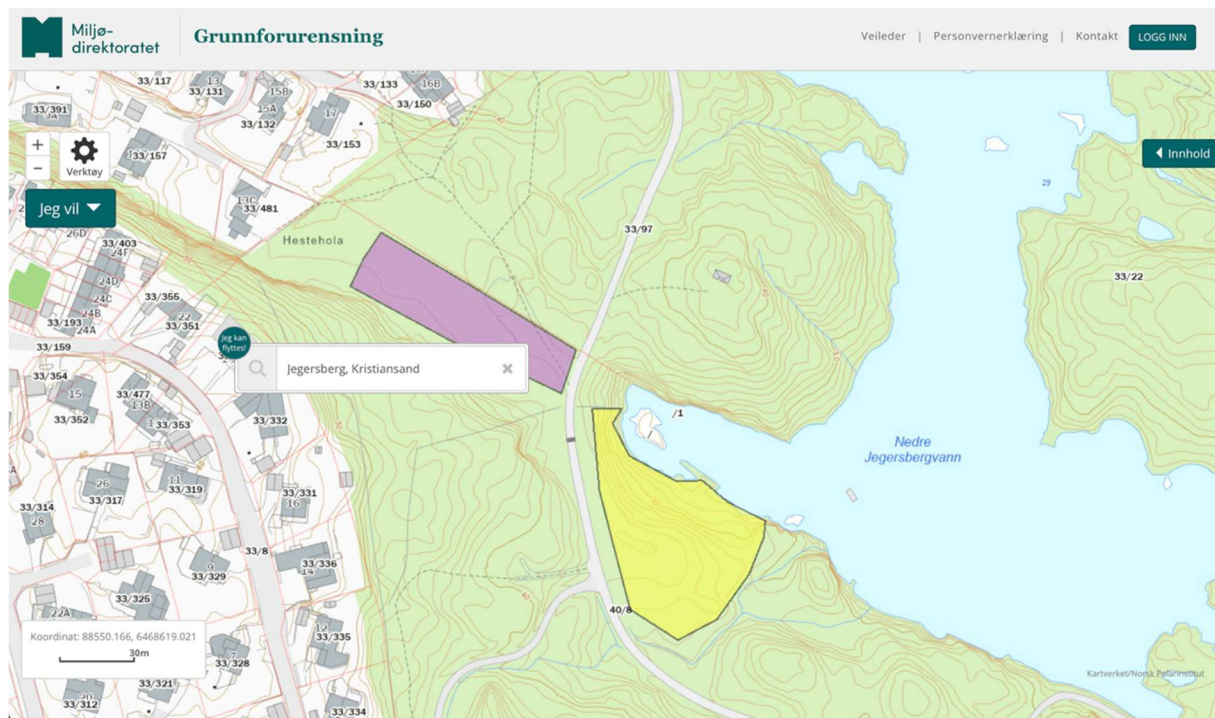
Vi har nå informert NVE om kritikkverdig mangelfull naturforvaltningen i Jegersberg. Vi mener det er miljøkriminalitet, og vi mener det også gjelder nedleggelsen av dammen. En innvilgelse av konsesjon vil fortsette den skadelige utviklingen i området, gjøre friluftaktiviteter farlige, skade prestebekken, fisk og folkehelsen. Naturen i resten av Norge forsvinner på denne måten bit for bit.²²³ Vi håper istedet NVE blir med på å sikre fremtiden for Jegersberg. Når saksbehandlere bruker regelverket de er satt til å forvalte, på den måten det er ment å brukes, vil det skape en bæredyktig natur, et trygt friluftsliv og god folkehelse. Med eller uten hjelp - vårt mål er at Jegersberg skal fredes i sin helhet, og ikke smulde opp.

Hilsen

Randsonen Velforenings – leder og medlemmer inkludert

Dokumenter ettersendes

²³ https://www.nrk.no/klima/slik-forsvinner-norsk-natur-_bit-for-bit-1.14985837

Figur 1 Fareskilt ny turvei

Figur 2 Sideløb

Fyllmasser, pukk lagt på et deponi mot øst er ikke en badestrand

